

I EN BETESHAGE UTANFÖR TIDEN

Tjugmyr Maria Larsson sjunger hem korna. Det är tidigt femtiotal, inspelningen gjord på en fäbodvall någonstans norr om Åsens by, Älvdalen. Man hör sommarkvällen runt henne. Fågelläten, vind, råmanden, koskällor, hundskall.

Just kringljuden ger en märklig lyster, ett slags mörkare relief åt hennes rena, bärande stämma.

I en beteshage någonstans utanför tiden står hon och sjunger in djuren. Och de kommer, råmande, bölande, med rumporna i vädret och mjölkstinna juver slående mot bakhasorna.

Djurens korta, gåtfulla, mörkt skimrande liv.

De råmande korna, med sina fuktiga mular och beslöjade kvinnoögon. Hunden som far runt deras ben, lyckligt skällande.

För ett kort ögonblick träder de fram ur den mörka skogsranden, visar sig för oss. Säger att detta sker just nu och aldrig mer. Vi finns just nu och aldrig mer!

Innan de sjunker undan igen, försvinner utom hörhåll, går till slakt och glömska.

Tystnar, för att aldrig mer göra sig hörda.

Norrut längs fjällkedjan, genom skogslandet. Vidsträckta hyggen, röda av gethö och blommande almick. Granskogsborst på höjderna, luftiga ställningar av frötall i södersluttningarna. Och himlen höstblå, blek, som urtvättade blåkläder svängande på ett väldigt streck över åsryggarna.

På väg norrut, mot några gamla, halvt bortglömda harrvatten. Steniga strömmar, djupt nedskurna, saxande mellan branterna. Strömvattnets sneda ögonblänk genom striporna av ännu orörd granskog.

Långsamt glesnar nätet av skogbilvägar, försvinner ut mellan högarna av stubbrester och kvistningsavfall, slutar i vändplatser av uppökad pinnmo och sten.

Gamla körvägar och stigar tar vid. Till en början tydliga, trygga, självsäkert stegande, med tummarna inkörda under hängslena. Så småningom alltmer vankelmodiga, tvekande, osäkert trampande på stället. Försvinner, dyker upp, försvinner igen, som brottstycken ur en dröm man förgäves försöker dra sig till minnes.

På raningarna upp mot trädgränsen dyker lämningarna av små sommarlador och kokhus upp, rester av ett försvinnande odlingslandskap. Man tog hö på vårflodens översvämningsmarker, ladade och körde hem på första snön. Det som återstår av byggnaderna är mest brustna spåntak och några grå, halvt övervuxna stockvarv, delvis uppsågade till ved.

Ett taklöst torrdass står ännu halsstarrigt kvar, vacklande men upprätt, genomvuxet av björkskog. Som en envis åldring, hyttande med käpparna. På insidan av den skevande dörren har någon med trubbig blyerts tecknat ner ett bidrag till odlingshistorien. En kortfattad skildring med episk kraft:

"Här var jag och slåttade sommaren -43. Rikligt med hö. Helvetiskt med mygg. Man fick skita springande för att ej bli fördärvad! Manne Jonsson, Espnäset."

Hösten är på väg, närmar sig långsamt. Morgnarna svidande kalla, med kallrök över vattnen och videbuskagen skäggiga av frost.

Och tystnaden växer, lägger sig som en kupa över lågfjällsmassiven. Ljuden blir ensamma, utdragna. Ett rop kan stanna kvar i timmar, svävande på uppvindarna som en ormvråk.

Stilla, folktomt.

Men den som sjunker ner på rygg i vitmossan här, sluter ögonen, lyssnar, skall genom den torra frasande vinden höra ljudet av hundskall från en avlägsen gårdsplan. En dörr som stängs

efter någon som stiger ut på farstubron, lyssnar, tystar hunden, kisar i den riktning den dragit väder.

Två lyssnande i stillheten. Tysta, orörliga. Vagt medvetna om varandras närhet. Förenade i lyssnande och tystnad.

Expressen 941009